

- Lợi ích chiến lược của việc tham gia hợp tác chính trị - an ninh ASEAN đối với an ninh và phát triển của Việt Nam
- Quan hệ chính trị, an ninh của ASEAN với Trung Quốc và Nhật Bản sau Chiến tranh Lạnh - đặc điểm và tác động đến ASEAN
- Quan điểm của chính phủ Malaysia về công bằng xã hội
- Về nguyên nhân dẫn đến chính sách đóng cửa của Tây Ban Nha ở thuộc địa Philippines vào cuối thế kỷ XVI
- Những nhân tố tác động đến hợp tác kinh tế Việt Nam - Campuchia giai đoạn 2013 - 2020 và một số vấn đề đặt ra

SỐ 5 (170)
2014

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG NAM Á

NGHIÊN CỨU Đông Nam Á

Số 5
2014

TẠP CHÍ RA 1 THÁNG 1 KỶ

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM - VIỆN NGHIÊN CỨU ĐÔNG NAM Á

MỤC LỤC

TỔNG BIÊN TẬP
PGS.TSKH. TRẦN KHÁNH

PHÓ TỔNG BIÊN TẬP
TS. TRƯƠNG DUY HÒA

TRƯỞNG PHÒNG TÒA SOẠN
ĐỖ HƯƠNG GIANG

HỘI ĐỒNG BIÊN TẬP
Chủ tịch
PGS.TSKH TRẦN KHÁNH
Ủy viên
TS. TRƯƠNG DUY HÒA
PGS.TS. NGUYỄN DUY DŨNG
TS. NGUYỄN HUY HOÀNG
PGS.TS NGÔ VĂN DOANH
PGS.TS. NGUYỄN SỸ TUẤN
GS.TS. NGUYỄN ĐỨC NINH
GS.TS. PHẠM ĐỨC DƯƠNG
PGS.TS. LÊ BỘ LĨNH
GS.TS. ĐỖ THANH BÌNH
PGS.TS. NGUYỄN VĂN KIM
PGS.TS. NGUYỄN CÔNG KHANH

Tòa soạn: Số 1, Liễu Giai, Hà Nội
ĐT: 04. 62730482
Email: tapchinedna@yahoo.com.vn

Giấy phép xuất bản số 233/GP - BVHTT
In tại Công ty in Giao thông
- NXB Giao thông vận tải

Giá bán: 35.000 đ

PHAN DUY QUANG Lợi ích chiến lược của việc tham gia hợp tác chính trị - an ninh ASEAN đối với an ninh và phát triển của Việt Nam	3
LÊ VĂN ANH, TRẦN HỮU TRUNG Quan hệ chính trị, an ninh của ASEAN với Trung Quốc và Nhật Bản sau Chiến tranh Lạnh - đặc điểm và tác động đến ASEAN	14
LÊ THỊ THANH HƯƠNG Quan điểm của Chính phủ Malaysia về công bằng xã hội	20
ĐẶNG VĂN CHƯƠNG, TRẦN THỊ QUẾ CHÂU Về nguyên nhân dẫn đến chính sách đóng cửa của Tây Ban Nha ở thuộc địa Philippines vào cuối thế kỷ XVI	26
NGUYỄN VĂN HÀ Những nhân tố tác động đến hợp tác kinh tế Việt Nam - Campuchia giai đoạn 2013 - 2020 và một số vấn đề đặt ra	35
LÊ THỊ KIM LAN Vấn đề an toàn của lao động di cư người Việt ở Phnom Penh, Campuchia	45
TRẦN KIM CÚC Phát triển văn hóa ở CHDCND Lào trong thời kỳ đổi mới	52
<hr/>	
BÙI HUY KHIÊN Kinh nghiệm quản trị địa phương ở Indonesia	59
TỔNG THỊ QUỲNH HƯƠNG Kết cấu xã hội Ấn Độ cổ đại qua tác phẩm Arthashastra của Kautilya	65
HẮC XUÂN CẢNH Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc với vấn đề cải cách thể chế chính trị	73
<hr/>	
Hoạt động khoa học * Phát triển kinh tế - xã hội đặc thù vùng Tây Nguyên: Những vấn đề cốt yếu và giải pháp	79
<hr/>	
"Điểm sách" * "Trung Quốc và Ấn Độ trở dậy: Tác động và đối sách của các nước Đông Á"	81

CONTENTS

EDITOR IN CHIEF

TRAN KHANH

VICE EDITOR IN CHIEF

TRUONG DUY HOA

HEAD OF EDITORIAL BOARD

DO HUONG GIANG

EDITORIAL STAFF

TRAN KHANH

TRUONG DUY HOA

NGUYEN DUY DUNG

NGUYEN HUY HOANG

NGO VAN DOANH

NGUYEN SY TUAN

NGUYEN DUC NINH

PHAM DUC DUONG

LE BO LINH

DO THANH BINH

NGUYEN VAN KIM

NGUYEN CONG KHANH

Editorial Office

No 01, Lieu Giai, Hanoi

Tel: 04. 2730482

Email: tapchinedna@yahoo.com.vn

PHAN DUY QUANG

Strategy Interest of Vietnam's Participation into ASEAN Political - Security Cooperation for its Security and Development

3

LE VAN ANH, TRAN HUU TRUNG

ASEAN's Political and Security Relations with China and Japan Post Cold War - Their Characteristics and Impacts on ASEAN

14

LE THI THANH HUONG

Malaysia Government's Views on Social Justice

20

DANG VAN CHUONG, TRAN THI QUE CHAU

Reasons Leading to Close Door Policy of Spain in Philippines Colonies in Second Half of the 19th Century

26

NGUYEN VAN HA

The Factors Impacting on Vietnam - Cambodia Economic Cooperation in Period of 2013 - 2020 and Some Issues Setting up

35

LE THI KIM LAN

Safety Issues of Vietnamese Emigration Workers in Phnom Penh - Cambodia

45

TRAN KIM CUC

Cultural Development in Lao PDR in Renovation Period

52

BUI HUY KHIEN

Experiences for Local Administration in Indonesia

59

TONG THI QUYNH HUONG

Old India's Social Structures through the Works of Kautilya

65

HAC XUAN CANH

The 18th Congress of China Communist Party with the Issues of Political Institutional Reform

73

Scientific Activities

* Special Socio - Economic Development in Western Highlands (Tay Nguyen): Main Issues and Solutions

79

Book Review

* China and India are Emerging: Their Impacts and Policies of East Asian Countries

81

Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc với vấn đề cải cách thể chế chính trị

HẮC XUÂN CẢNH*

Cải cách thể chế chính trị luôn được Đảng Cộng sản (ĐCS) Trung Quốc coi trọng và đây là một trong những cơ sở tạo nên sự thành công của cải cách, mở cửa. Sau hơn 20 năm đẩy mạnh cải cách thể chế chính trị, Trung Quốc đã và đang từng bước hoàn thiện thể chế chính trị phù hợp với sự phát triển kinh tế. Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đạt được, vấn đề cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc còn gặp không ít khó khăn. Vì vậy, Đại hội đại biểu ĐCS Trung Quốc lần thứ XVIII (2012), tiếp tục nhấn mạnh đến vấn đề về cải cách thể chế chính trị. Bài viết này sẽ khái quát về quá trình cải cách thể chế chính trị của Trung Quốc trước Đại hội XVIII, từ đó phân tích về vấn đề cải cách thể chế chính trị được nêu lên tại Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc.

1. Cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc trước Đại hội lần thứ XVIII của ĐCS Trung Quốc

Các kết quả nghiên cứu cho thấy, trước những năm 80 của thế kỷ XX, ở Trung Quốc chưa sử dụng phổ biến khái niệm “thể chế chính trị” trong quá trình tiến hành cải cách, mở cửa, mà “chỉ đến Đại

hội XII của ĐCS Trung Quốc (1982), Báo cáo chính trị tại Đại hội mới chính thức sử dụng khái niệm “thể chế chính trị” [6; tr 124]. Cũng từ đầu những năm 80 của thế kỷ XX, Đặng Tiểu Bình đã nhiều lần nói tới “cải cách thể chế chính trị”. Tuy nhiên, trên thực tế, cho tới năm 1986, cải cách thể chế chính trị vẫn chưa được triển khai một cách toàn diện ở Trung Quốc. Đến tháng 6 - 1986, Đặng Tiểu Bình và các nhà lãnh đạo ĐCS Trung Quốc mới thực sự đưa cải cách thể chế chính trị vào chương trình nghị sự, và đến Đại hội lần thứ XIII của ĐCS Trung Quốc, năm 1987, vấn đề cải cách thể chế chính trị mới được cụ thể hóa.

Đại hội XIII của ĐCS Trung Quốc đã khẳng định tầm quan trọng của vấn đề cải cách thể chế chính trị đó là “nếu không tiến hành cải cách thể chế chính trị, thì cải cách kinh tế không thể đi tới thành công được” [3; tr 225]. Theo đó, vấn đề trọng tâm của cải cách thể chế chính trị được các nhà lãnh đạo ĐCS Trung Quốc xác định là “phải tách rõ chức năng của Đảng và chính quyền” [3; tr 225]. Đại hội XIII ĐCS Trung Quốc cũng chính thức nêu lên vấn đề “xây dựng nền chính trị dân chủ xã hội chủ nghĩa có đặc sắc Trung Quốc”, đồng thời

* TS. Hắc Xuân Cảnh, Khoa Lịch sử Trường Đại học Vinh

nêu lên mục tiêu lâu dài và mục tiêu ngắn hạn của cải cách thể chế chính trị. Đại hội đã thảo luận và thông qua các vấn đề: tăng cường hơn nữa quyền lực của các cấp địa phương, cải tiến công tác tổ chức cán bộ, xây dựng cơ chế đối thoại hiệp thương...

Đại hội lần thứ XIV ĐCS Trung Quốc (1992) tiếp tục khẳng định mục tiêu của cải cách thể chế chính trị đã được Đại hội XIII thông qua, đồng thời đề ra các biện pháp đẩy mạnh tiến trình cải cách thể chế chính trị để đáp ứng nhu cầu của cải cách thể chế kinh tế. Đại hội đã khẳng định *"tích cực thúc đẩy cải cách thể chế chính trị, làm cho công cuộc xây dựng dân chủ xã hội chủ nghĩa và pháp chế xã hội chủ nghĩa có một bước tiến đáng kể"*[3; tr 251]. Trọng tâm của cải cách thể chế chính trị được Đại hội XIV ĐCS Trung Quốc xác định là cải cách thể chế và bộ máy quản lý hành chính, nhằm đơn giản hóa và nâng cao hiệu quả. Đại hội cũng đã quyết định không thành lập Hội đồng cố vấn nữa.

Từ năm 1997, vấn đề cải cách thể chế chính trị của Trung Quốc tiếp tục được triển khai một cách toàn diện. Nghị quyết của Đại hội XV ĐCS Trung Quốc đề ra nhiệm vụ tiếp tục đẩy mạnh cải cách thể chế chính trị, mở rộng hơn nữa dân chủ xã hội chủ nghĩa, kiện toàn pháp chế xã hội chủ nghĩa.. Đại hội cũng đặc biệt nhấn mạnh công tác xây dựng ĐCS Trung Quốc vững vàng về tư tưởng, về chính trị, tổ chức để lãnh đạo nhân dân xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc. Tiếp đó, vấn đề cải cách thể chế chính trị đã được thảo luận và thông qua tại kỳ họp thứ nhất và thứ hai Quốc hội khóa IX và được quy định trong Hiến pháp sửa đổi của Trung Quốc. Hiến pháp sửa đổi năm 1998 khẳng định, Trung Quốc xây dựng nhà

nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, nghĩa là nhà nước phải xây dựng và hoạt động trên cơ sở luật pháp, trong khuôn khổ luật pháp.

Năm 2002, Đại hội đại biểu lần thứ XVI của ĐCS Trung Quốc đã đưa ra tư tưởng quan trọng "Ba đại diện" và thông qua việc sửa đổi Điều lệ Đảng, tiếp tục khẳng định sự cần thiết phải đẩy mạnh cải cách thể chế chính trị, nhằm nâng cao hơn nữa vai trò lãnh đạo của ĐCS. Bên cạnh đó, Hiến pháp sửa đổi được Quốc hội Trung Quốc thông qua năm 2004 cũng nhấn mạnh việc mở rộng hơn nữa dân chủ cơ sở, tăng cường vai trò của chính quyền địa phương trong hệ thống chính trị... Tất cả những điều đó cho thấy quá trình cải cách thể chế chính trị của Trung Quốc đang ngày càng được thể chế hóa với mục tiêu cao nhất là xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa.

Như vậy, cho đến trước Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc, quá trình cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc đã và đang có những bước tiến quan trọng. Báo cáo tại Đại hội XVIII, các nhà lãnh đạo Trung Quốc đã khẳng định: *"... trong những năm qua, xây dựng pháp chế dân chủ có bước tiến mới. Cải cách thể chế chính trị tiếp tục được đẩy mạnh... Dân chủ cơ sở không ngừng phát triển. Hệ thống pháp luật xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc được hình thành, thành tích xây dựng nhà nước pháp trị xã hội chủ nghĩa cho thấy rõ rệt... Cải cách hệ thống hành chính đi vào chiều sâu..."* [7; tr 4]. Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, quá trình cải cách thể chế chính trị của Trung Quốc đang gặp phải những khó khăn không nhỏ, trong đó nổi lên một số vấn đề như: *"cải cách thể chế chính trị chậm hơn so với cải cách thể chế kinh tế; những rào cản về cơ chế và thể*

chế chính trị vẫn tác hại đến phát triển kinh tế - xã hội; phương thức và phương pháp cải cách vẫn còn là vấn đề”[4; tr 8]. Trong bối cảnh đó, Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc đã đề ra một số nội dung quan trọng nhằm thúc đẩy quá trình cải cách thể chế chính trị nói riêng, công cuộc cải cách, mở cửa nói chung.

2. Những vấn đề về cải cách thể chế chính trị được nêu lên tại Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc

Đại hội đại biểu lần thứ XVIII ĐCS Trung Quốc được tiến hành từ ngày 7 đến 14 tháng 11 năm 2012 tại Bắc Kinh với sự tham gia của 2.270 đại biểu. Đại hội đã thảo luận và thông qua nhiều vấn đề quan trọng, trong đó vấn đề cải cách thể chế chính trị được đề cập với những nội dung chính sau:

2.1. Về vai trò, mục tiêu của cải cách thể chế chính trị

Báo cáo tại Đại hội lần thứ XVIII khẳng định: “Cải cách thể chế chính trị là một bộ phận cấu thành quan trọng trong cải cách toàn diện ở nước ta. Cần tiếp tục thúc đẩy cải cách thể chế chính trị một cách tích cực và ổn thỏa, phát triển dân chủ nhân dân rộng rãi hơn, đầy đủ hơn, kiện toàn hơn” [8; tr 7].

Mục tiêu cơ bản của quá trình cải cách thể chế chính trị được Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc khẳng định đó là:

Thứ nhất, tăng cường tính dân chủ, phát huy vai trò tích cực của nhân dân. Về vấn đề này, Đại hội khẳng định “... coi việc đảm bảo cho người dân được làm chủ là gốc rễ, coi việc tăng cường sức sống của Đảng và Nhà nước, phát huy tính tích cực của nhân dân là mục tiêu, mở rộng dân

chủ xã hội chủ nghĩa... Chú trọng hơn tới việc kiện toàn chế độ dân chủ, làm phong phú thêm các hình thức dân chủ, đảm bảo cho người dân thực hiện bầu cử dân chủ theo pháp luật” [8; tr 7].

Thứ hai, đẩy nhanh việc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa. Có thể nói, việc xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa là một trong những mục tiêu quan trọng của cải cách thể chế chính trị nói riêng và quá trình cải cách, mở cửa nói chung. Chính vì thế, trên cơ sở những thành tựu đạt được trong các giai đoạn trước, Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc khẳng định: “Cần có sự thống nhất giữa Đảng lãnh đạo, người dân làm chủ, trị nước theo luật” [8; tr 7] và “... đẩy nhanh xây dựng nhà nước pháp trị xã hội chủ nghĩa... Chú trọng hơn việc phát huy vai trò quan trọng của pháp trị trong quản lý đất nước và quản lý xã hội; Giữ gìn sự thống nhất, tôn nghiêm, quyền uy của nền pháp chế quốc gia, đảm bảo để nhân dân có quyền lợi và tự do rộng rãi theo pháp luật” [8; tr 7 - 8].

Thứ ba, tiếp tục xây dựng chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa, không rập khuôn theo mô hình chính trị phương Tây.

Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc một lần nữa khẳng định mục tiêu hàng đầu của cải cách thể chế chính trị của Trung Quốc là nhằm xây dựng và hoàn thiện chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa mang đặc sắc Trung Quốc. Để đạt được mục tiêu này, theo các nhà lãnh đạo Trung Quốc, trong quá trình cải cách thể chế chính trị cần phải “đặt công việc xây dựng chế độ ở vị trí nổi bật, phát huy đầy đủ tính ưu việt của chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa ở nước ta, tích cực học hỏi, kế thừa những thành quả hữu ích của văn minh chính trị nhân

loại, tuyệt đối không rập khuôn theo mô hình chính trị phương Tây” [8; tr 8].

Như vậy có thể thấy, Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc tiếp tục khẳng định tầm quan trọng và những mục tiêu của quá trình cải cách thể chế chính trị đã được các đại hội trước đề ra. Tuy nhiên, so với các kỳ đại hội trước, Đại hội lần thứ XVIII đã nhấn mạnh những mục tiêu cơ bản, trong đó việc hoàn thiện và mở rộng dân chủ cơ sở là một trong những mục tiêu được đưa lên hàng đầu.

2.2. Nội dung và những biện pháp thực hiện cải cách thể chế chính trị

Để đạt được những mục tiêu cơ bản đề ra, đồng thời thúc đẩy quá trình cải cách thể chế chính trị tiếp tục phát triển, Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc nhấn mạnh một số nội dung và biện pháp thực hiện cải cách thể chế chính trị như sau:

Thứ nhất, hỗ trợ và đảm bảo để nhân dân thực hiện quyền lực quốc gia thông qua Đại hội đại biểu nhân dân

Nhằm thực hiện mục tiêu tăng cường và mở rộng dân chủ, phát huy tính tích cực của nhân dân trong quá trình cải cách và phát triển, Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc đã khẳng định, chế độ Đại hội đại biểu nhân dân (Quốc hội) là “chế độ căn bản đảm bảo để nhân dân làm chủ” [8; tr 8]. Theo đó, Đại hội cũng đề ra những biện pháp để thực hiện mục tiêu này như: “Làm cho chủ trương của Đảng thông qua trình tự pháp định trở thành ý chí của Nhà nước, hỗ trợ Quốc hội và Ủy ban Thường vụ Quốc hội phát huy đầy đủ vai trò của cơ quan quyền lực nhà nước, thực thi quyền lập pháp, giám sát, bổ nhiệm, miễn nhiệm theo pháp luật; Nâng cao tỉ lệ đại biểu Quốc hội cấp cơ sở, đặc biệt là tỉ lệ đại biểu là công

nhân, nông dân, trí thức ở tuyến một (gần trực tiếp với lao động sản xuất), giảm bớt tỉ lệ đại biểu là cán bộ lãnh đạo Đảng và chính quyền; Thiết lập cơ quan liên lạc đại biểu tại Quốc hội, hoàn thiện quy chế đại biểu liên hệ với quần chúng...” [8; tr 8].

Thứ hai, kiện toàn chế độ hiệp thương dân chủ xã hội chủ nghĩa

Cùng với việc tăng cường quyền lực của nhân dân thông qua Đại hội đại biểu nhân dân, việc mở rộng dân chủ còn được thực hiện thông qua chế độ hiệp thương dân chủ xã hội chủ nghĩa. Báo cáo tại Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc khẳng định: “Hiệp thương dân chủ xã hội chủ nghĩa là hình thức quan trọng của nền dân chủ nhân dân ở nước ta. Cần hoàn thiện chế độ hiệp thương dân chủ và chế độ công tác, thúc đẩy hiệp thương dân chủ phát triển rộng rãi, đa tầng và chế độ hóa... Kiên trì và hoàn thiện chế độ hợp tác đa đảng và chính trị hiệp thương dưới sự lãnh đạo của ĐCS Trung Quốc, phát huy triệt để vai trò của chính trị hiệp thương nhân dân với tư cách là kênh quan trọng của hiệp thương dân chủ...” [8; tr 8].

Thứ ba, hoàn thiện chế độ dân chủ cơ sở

Bên cạnh chế độ Đại hội đại biểu nhân dân và chế độ Hiệp thương dân chủ, việc hoàn thiện chế độ dân chủ cơ sở là biện pháp hết sức quan trọng trong mục tiêu mở rộng dân chủ cơ sở, đồng thời là nội dung của quá trình cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc. Để thực hiện việc hoàn thiện chế độ dân chủ cơ sở, Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc đã đề ra các biện pháp quan trọng là: “Thực hiện quân chúng tự quản lý, tự phục vụ, tự giáo dục, tự giám sát trong việc quản lý khu vực, các sự việc chung cấp cơ sở và sự việc công ích nói chung ở thành thị và nông thôn, đó là

phương thức quan trọng để nhân dân thực thi quyền dân chủ theo pháp luật. Phải kiện toàn cơ chế tự trị của quần chúng cơ sở vốn đầy sức sống do tổ chức cơ sở đảng lãnh đạo... Phát huy vai trò hiệp đồng của các tổ chức cơ sở, thực hiện sự kết hợp hữu cơ giữa chính phủ quản lý với dân chủ cơ sở" [8; tr 9].

Thứ tư, thúc đẩy quản lý đất nước toàn diện theo pháp luật

Để đạt được mục tiêu xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc, trong các đại hội trước, ĐCS Trung Quốc đã đề ra chủ trương xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và coi đó là một trong những nội dung quan trọng của cải cách thể chế chính trị. Tại Đại hội lần thứ XVIII, một lần nữa vấn đề quản lý đất nước theo luật pháp lại được nhấn mạnh. Báo cáo tại Đại hội XVIII khẳng định: "Pháp trị là phương thức cơ bản để quản lý đất nước. Phải thúc đẩy lập pháp khoa học, chấp pháp nghiêm minh, tư pháp công bằng chính nghĩa, toàn dân tuân thủ pháp luật, mọi người đều bình đẳng trước pháp luật... Đảng lãnh đạo nhân dân xây dựng hiến pháp và pháp luật, Đảng phải hoạt động trong phạm vi hiến pháp và pháp luật. Bất kỳ tổ chức hoặc cá nhân nào đều không có đặc quyền vượt lên trên hiến pháp và pháp luật, tuyệt đối không cho phép lấy lời nói thay cho pháp luật, lấy quyền hành pháp để áp chế pháp luật, vì tình riêng mà bất chấp pháp luật" [8, tr 10]. Trên tinh thần đó, các biện pháp để thúc đẩy việc xây dựng nhà nước pháp quyền cũng được xác định đó là: "Hoàn thiện hệ thống pháp luật xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, tăng cường lập pháp trong các lĩnh vực trọng điểm...; Đẩy mạnh nền hành chính theo pháp luật, nghiêm

túc quy phạm chấp pháp công bằng chính nghĩa văn minh; Đi sâu cải cách thể chế tư pháp, kiên trì và hoàn thiện chế độ tư pháp xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc...; Đi sâu triển khai giáo dục, tuyên truyền pháp chế, phát huy tinh thần pháp trị xã hội chủ nghĩa..."[8; tr 10].

Thứ năm, đi sâu cải cách thể chế hành chính

Có thể nói, cải cách thể chế hành chính là nhằm thúc đẩy kiến trúc thượng tầng thích ứng với yêu cầu của cơ sở kinh tế. Do vậy, ĐCS Trung Quốc đã xác định việc cải cách hệ thống hành chính là nhằm xóa bỏ những rào cản để thúc đẩy cải cách kinh tế và cải cách thể chế chính trị. Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc đã xác định: "... căn cứ theo mục tiêu xây dựng thể chế hành chính xã hội chủ nghĩa đặc sắc Trung Quốc, tách rời giữa chính quyền và doanh nghiệp, giữa chức năng hành chính và chức năng quản lý công cộng, xây dựng chính phủ theo mô hình dịch vụ có chức năng khoa học, kết cấu tối ưu, trong sạch, hiệu quả, nhân dân vừa ý"[8; tr 10]. Biện pháp để cải cách hành chính cũng được xác định là: "Đi sâu cải cách chế độ thẩm định và phê duyệt hành chính, tiếp tục cắt giảm thủ tục hành chính, giao bớt quyền hành, chuyển hướng chức năng chính phủ hướng tới tạo môi trường phát triển tốt...; Tối ưu hóa các cấp hành chính và quy hoạch các khu vực hành chính...; Sáng tạo phương thức quản lý hành chính, nâng cao khả năng tạo được tín nhiệm và khả năng chấp hành; Kiểm soát chặt chẽ biên chế cơ cấu, giảm bớt chức vụ lãnh đạo, giảm bớt chi phí hành chính; Hoàn thiện cơ chế phối hợp cải cách thể chế, quy hoạch và điều hòa những dự án cải cách lớn"[8; tr 10-11].

Thứ sáu, xây dựng và kiện toàn hệ thống hạn chế quyền lực và giám sát việc thực thi quyền lực

Đại hội XVIII ĐCS Trung Quốc xác định là việc quản lý quyền lực, quản lý công việc và quản lý con người bằng quy chế, đảm bảo quyền được biết, quyền được tham gia, quyền biểu đạt, quyền giám sát của nhân dân là “*đảm bảo quan trọng để quyền lực được vận dụng đúng đắn*” [8; tr 11]. Để thực hiện được mục tiêu trên cần đảm bảo quyền quyết sách, quyền thực thi, quyền giám sát vừa kiểm chế lẫn nhau lại vừa phối hợp với nhau, đảm bảo để cơ quan nhà nước thực thi quyền lực theo quyền hạn và theo trình tự pháp định. Bên cạnh đó, Đại hội cũng khẳng định phải “*kiên trì quyết sách khoa học, quyết sách dân chủ, quyết sách theo luật, kiện toàn cơ chế và trình tự quyết sách... Phàm những quyết sách nào liên quan đến lợi ích thiết thực của quần chúng đều phải lắng nghe đầy đủ ý kiến của quần chúng, phàm cách làm nào gây tổn hại đến lợi ích của quần chúng đều phải kiên quyết ngăn chặn và sửa chữa... Tăng cường giám sát trong đảng, giám sát dân chủ, giám sát pháp luật, giám sát dư luận, để cho người dân có quyền giám sát, để cho quyền lực được thực thi minh bạch*” [8; tr 11].

Như vậy có thể thấy, Đại hội XVIII của ĐCS Trung Quốc đã đề cập đến nhiều nội dung của quá trình cải cách thể chế chính trị. Những nội dung nói trên bao quát các vấn đề, lĩnh vực trong thể chế chính trị và là những bộ phận cấu thành quan trọng của hệ thống chính trị Trung Quốc. Việc thực hiện những nội dung này sẽ thúc đẩy cải cách toàn diện thể chế chính trị của Trung Quốc, giúp Trung Quốc đạt những bước tiến quan trọng trong quá trình tiến

hành cải cách, mở cửa. Bên cạnh đó, Đại hội lần thứ XVIII ĐCS Trung Quốc cũng đề ra nhiều biện pháp cụ thể nhằm thực hiện được mục tiêu đề ra. Những biện pháp nói trên vừa thể hiện sự kế thừa, vừa là những điểm nhấn trong quá trình cải cách thể chế chính trị của Trung Quốc./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Cục Lý luận Ban Tuyên truyền ĐCS Trung Quốc, *25 vấn đề lý luận trong công cuộc cải cách mở cửa ở Trung Quốc*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2003.
2. Dương Long (1995), *Mấy vấn đề lý luận của cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc*, *Nghiên cứu Trung Quốc*, số 3-1995, tr 23 - 28.
3. Nguyễn Huy Quý (2004), *Lịch sử hiện đại Trung Quốc*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. Nguyễn Huy Quý (2012), *Trung Quốc trước thềm Đại hội XVIII của ĐCS: thành tựu và vấn đề tồn tại của quá trình cải cách phát triển*, *Nghiên cứu Trung Quốc*, số 11-(135)-2012, tr 3 - 10.
5. Đỗ Tiến Sâm (1998), *Đại hội XV ĐCS Trung Quốc với vấn đề cải cách thể chế chính trị*, *Nghiên cứu Trung Quốc*, số 2(18)-1998, tr 15 - 20.
6. Nguyễn Thế Tăng (cb) (2000), *Trung Quốc cải cách và mở cửa (1978 - 1998)*, NXB Khoa học Xã hội, Hà Nội.
7. Thông tấn xã Việt Nam, *Báo cáo tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 18 Đảng Cộng sản Trung Quốc (phần 1)*, Tài liệu tham khảo đặc biệt, số 318-TTX, ngày 22/11/2012, tr 1 - 24.
8. Thông tấn xã Việt Nam, *Báo cáo tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 18 Đảng Cộng sản Trung Quốc (phần 2)*, Tài liệu tham khảo đặc biệt, số 319-TTX, ngày 23/11/2012, tr 1 - 21.